
Zorg samen
&
Zorgzamer

VOORWOORD

Dit is het Tielse Wmo-beleidskader. Het vormt de basis of kapstok voor alles wat we in Tiel in het kader van de Wmo gaan doen.

Het fundament voor dit Wmo-beleidskader is gelegd in de Opstap naar een Wmo-beleidskader¹.

Veel overeenkomsten

In de opstap naar een Wmo-beleidskader hebben we aandacht besteed aan onze visie, uitgangspunten en ambities aangaande de Wmo. Dat doen we in het huidige beleidskader wederom. Het verschil tussen de Opstap naar een beleidskader en het Beleidskader is dat de eerste versie een praat- en discussiestuk is op basis waarvan het huidige definitieve document is opgesteld. In het kader van ons motto 'zorg samen en zorgzamer' zijn belanghebbenden² uitgenodigd om de inhoud van de Opstap ter discussie te stellen. Op basis van hun input is het huidige beleidskader ontstaan.

Tussen het huidige Wmo-beleidskader en de Opstap naar een Wmo-beleidskader zitten veel overeenkomsten. Aan de theoretische uiteenzetting over de Wmo en de Tielse uitgangspunten bij de Wmo is weinig tot niets veranderd.

Belangrijkste veranderingen

Uiteraard zijn er verschillen tussen de Opstap en het Wmo-beleidskader:

- In het beleidskader is een visie op de Wmo geformuleerd. In de Opstap naar een beleidskader is hiervoor de voorzet gegeven.
- In de Opstap naar een Wmo-beleidskader zijn onze (korte termijn) ambities geformuleerd, uitgewerkt en weggezet in de tijd. Dat gebeurt niet in dit Wmo-beleidskader, omdat onze ambities een plek krijgen in het vierjarig Wmo-plan 2008-2012³.

Kortom: dit Wmo-beleidskader is een op de tijd en op maat toegesneden stuk, waar iedereen over mee heeft kunnen praten. Een toekomstbestendige Wmo-paraplu!

Sylvia Bronkhorst, maart 2007

¹ De Opstap naar een Wmo-beleidskader is op 1 maart 2006 vastgesteld door de gemeenteraad van Tiel.

² Raads- en commissieleden, cliënten- en patiëntenvertegenwoordigers, aanbieders van wonen, welzijn en zorg én burgers. In de Wmo-bijeenkomst van mei 2006 is hieraan bijvoorbeeld aandacht besteed. Ook in het APOT, platform gehandicaptenbeleid en Wvg én de cliëntenraad WWB is de Opstap naar een Wmo-beleidskader besproken.

³ In het vierjarig Wmo-plan 2008-2012 beschrijven we per prestatieveld de doelstellingen van de gemeente Tiel en de manier waarop we de doelen willen behalen. Het vierjarig Wmo-plan 2008-2012 wordt eind 2007 opgeleverd.

INHOUDSOPGAVE BELEIDSKADER WMO

DEEL 1 KADERSTELLING

	Bladzijde
Voorwoord	2
Inhoudsopgave	3
1. Inleiding	4
2. De Wmo in vogelvlucht	5
3. Wat betekent de Wmo in Tiel?	8
3.1 Wat betekent de Wmo voor burgers?	8
3.2 Wat betekent de Wmo voor aanbieders?	9
3.3 Wat betekent de Wmo voor de gemeente?	9
4. Kaderstelling	10
4.1 Visie	10
4.2 Uitgangspunten	11
Inhoudelijke uitgangspunten	11
Instrumentele uitgangspunten	14
4.3 En hoe nu verder? – onze ambities	15

DEEL 2 BIJLAGEN

Bijlage 1	Afkortingenlijst	2
Bijlage 2	Begrippenlijst	3
Bijlage 3	Analyse van huidige stand van zaken op 9 prestatievelden	4

1. INLEIDING

'De Wmo leeft'

Sinds 1 januari 2007 is de Wmo een feit! En de nieuwe wet houdt de gemoederen bezig. Niet alleen de politiek en maatschappelijke organisaties, maar ook patiënten, cliënten en inwoners van Tiel houden zich bezig met de nieuwe ontwikkelingen. De nieuwe wet raakt ons allemaal.

Verantwoordelijk staatssecretaris Ross verwoordt het als volgt: *"De Wmo leeft!"*

Bedoeling van deze notitie

Voor u ligt het Wmo beleidskader. Dit beleidskader vormt de basis voor de Wmo in Tiel. Het is de paraplu, waaraan alle plannen die de gemeente heeft met betrekking tot de Wmo worden getoetst. In eerste instantie kunt u daarbij denken aan het vierjarige Wmo-plan. Hierin staat wat de gemeente Tiel wil bereiken op de verschillende prestatievelden en hoe ze dat wil realiseren. Ook ander initiatieven, projecten, uitspattingen en aanpassingen op gebied van wonen, welzijn en zorg kunnen getoetst en gekoppeld worden aan de visie en uitgangspunten uit dit stuk!

Het beleidskader is voortgevloeid uit de opstap naar een Wmo-beleidskader. Hoe beide stukken zich tot elkaar verhouden is in het voorwoord weergegeven.

Opbouw van deze notitie

Deze notitie is opgebouwd uit twee delen.

Deel 1: Kaderstelling (visie, ambities, uitgangspunten)

In het eerste deel besteden we aandacht aan de kern van de Wmo. We geven aan wat de Wmo in Tiel betekent voor de verschillende partijen en personen die met de wet te maken krijgen. Ook besteden we aandacht aan de uitgangspunten en ambities van onze gemeente. Bovendien formuleren we in deel 1 de Tielse visie op de Wmo.

Deel 2: Bijlagen

In het tweede deel van dit beleidskader vindt u de bijlagen. Onderdeel van de bijlagen is een geactualiseerd overzicht van de gemeentelijke inzet op de 9 Wmo-prestatievelden. Dit kan als basis dienen voor ons vierjarige Wmo-plan 2008-2012.

2. DE WMO IN VOGELVLUCHT

In dit hoofdstuk schetsen we de wettelijke kaders van de Wmo in vogelvlucht. Achtereenvolgens gaan we in op de doelstelling, achtergrond en inhoud van de wet. De wettelijke kaders vormen de basis voor de invulling van de Wmo in Tiel.

Wet maatschappelijke ondersteuning

Op 1 januari 2007 is de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) ingegaan. Deze wet omvat lichtere vormen van hulp en ondersteuning. Gemeenten moeten die ondersteuning gaan organiseren. De AWBZ is er dan alleen voor de zwaardere vormen van zorg en verpleging.

De gemeente wordt met de Wmo verantwoordelijk voor maatschappelijke ondersteuning van haar burgers. Maatschappelijke ondersteuning omvat activiteiten die het mensen mogelijk maken om mee te doen in de samenleving.

Doelstelling wet

Het maatschappelijke doel van de Wmo is: meedoen. Meedoen van alle burgers aan alle facetten van de samenleving, al of niet geholpen door vrienden, familie of bekenden. Dat is de onderlinge betrokkenheid tussen mensen. En als dat niet kan, is er ondersteuning vanuit de gemeente. Het eindperspectief van de Wmo is een samenhangend lokaal beleid op het gebied van de maatschappelijke ondersteuning en op aanpalende terreinen. Voor mensen die langdurige, zware zorg nodig hebben is en blijft er de AWBZ.

Aanleiding Wmo

De toename van de extramuralisering vraagt om een betere afstemming tussen wonen, welzijn en zorg. Bovendien zullen de kosten van de AWBZ bij verdergaande vergrijzing en ontgroening explosief stijgen. De Wmo wordt niet als een bezuiniging gepresenteerd, maar het is duidelijk dat doorgaan op de huidige voet niet kan. Als de AWBZ in de huidige vorm gehandhaafd blijft, kan het bedrag dat we daaraan collectief uitgeven over een jaar of vijftien verdubbeld zijn.

Bundeling van wetten en regels

In de Wmo zijn de volgende wetten gebundeld:

- Welzijnswet
- Wet Voorzieningen Gehandicapten (WVG)
- De huishoudelijke verzorging uit de AWBZ
- Openbare Geestelijke GezondheidsZorg (OGGZ)
- Enkele subsidieregelingen uit de AWBZ
(zoals mantelzorgondersteuning, diensten bij wonen met zorg, initiatieven OGGZ)

Door de bundeling van regelingen wordt het makkelijker om integraal beleid te voeren op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Op dit vlak ligt er een kans en een uitdaging voor de gemeente Tiel.

Negen prestatievelden

De Wmo definieert maatschappelijke ondersteuning in negen prestatievelden:

1. Het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen, wijken en buurten;
Denk aan: wijkgericht werken, Tiel Oost Methode, wijkcentra, sportvoorzieningen, opbouwwerk
2. Ondersteuning van jeugd met problemen met het opgroeien en ondersteuning van ouders;
Denk aan: preventief jeugdbeleid, onderwijsstimuleringsbeleid, schoolmaatschappelijk werk
3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning;
Denk aan: Loket Wonen, Welzijn, Zorg (fysiek, digitaal, telefonisch), ouderenadviseur
4. Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers;
Denk aan: stimulerings- en ondersteuningsmaatregelen, meldpunt & steunpunt vrijwilligers, steunpunt mantelzorg
5. Het bevorderen van deelname aan maatschappelijk verkeer en het bevorderen van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking;
Denk aan: Aangepast wonen, toegankelijkheid openbare voorzieningen, sportactiviteiten
6. Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer;
Denk aan: Wmo-voorzieningen (rolstoelen, vervoersvoorzieningen, aangepaste woningen, huishoudelijke verzorging), maaltijdvoorziening.
7. Maatschappelijke opvang;
Denk aan: onderdak voor dak- en thuislozen, vrouwenopvang (huiselijk geweld)
8. OGGZ, Openbare Geestelijke Gezondheidszorg;
Denk aan: dagopvang, meldpunt bijzondere zorg
9. Ambulante verslavingszorg.
Denk aan: begeleiding drugsverslaafden, preventie drugsgebruik, bestrijding overlast verslaafden.

De gemeente is vrij om eigen accenten te leggen bij de invulling van deze prestatievelden. Beleid, prioritering en inzet van middelen worden door de gemeente zelf bepaald.

Voor gemeenten is de toename in wettelijke verplichtingen beperkt. Elk van de negen prestatievelden behoort namelijk al tot de verantwoordelijkheid van de gemeente. Op de prestatievelden 3, 4 en 6 nemen de verantwoordelijkheden van de gemeente wel toe.

In bijlage 3 vindt u een analyse van de huidige situatie in Tiel op de 9 prestatievelden van de Wmo.

Procesverplichtingen

De Wmo is een kaderwet. Gemeentes krijgen ruimte om binnen de kaders van de negen prestatievelden invulling te geven aan de wet. Binnen de Wmo heeft het Rijk wel een aantal procesverplichtingen geformuleerd, waaraan gemeentes moeten voldoen:

- Participatie van burgers bij de totstandkoming van het beleid;
- Het vierjaarlijks Wmo-beleidsplan;
- Een verordening voor Wmo-voorzieningen;
- Verantwoordingsplicht door publicatie over prestaties.

Deze procesverplichtingen zijn het eerste Wmo-jaar (2007) nog niet van kracht.

Compensatiebeginsel

In de Wmo geldt geen zorgplicht zoals in de Wvg en ook geen verzekerd recht op zorg, zoals dat in de AWBZ is vastgelegd. De verantwoordelijkheid voor de verstrekking van voorzieningen vanuit de Wmo wordt bij de gemeente gelegd, waarbij de gemeente 'horizontaal', dat wil zeggen in de eigen lokale gemeenschap, verantwoording aflegt over het gevoerde beleid en de uitvoering hiervan.

Daarbij geldt wel een zogenoemd compensatiebeginsel. De gemeente moet voorzieningen treffen, zodat burgers met beperkingen zodanig gecompenseerd worden, dat zij een huishouden kunnen voeren, zich in en om de woning kunnen verplaatsen, zich lokaal kunnen verplaatsen én kunnen deelnemen aan het maatschappelijk verkeer. Voorzieningen die niet of onvoldoende aan deze voorwaarde voldoen, zijn strijdig met de Wmo.

3. WAT BETEKENT DE WMO VOOR TIEL⁴

Vanuit inhoudelijk oogpunt brengt de Wmo weinig nieuws. De negen prestatievelden die de wet kent, behoren bijna allemaal al tot de verantwoordelijkheid van de gemeente. Ze worden binnen de Wmo samengebracht onder één noemer, zodat de afstemming tussen wonen, welzijn en zorg beter plaats kan vinden.

Hoewel er inhoudelijk dus op veel terreinen al beleid is ontwikkeld (zie ook bijlage 3), zijn de gevolgen van de Wmo omvangrijk. De Wmo gaat immers uit van fundamenteel andere uitgangspunten. Het gaat om een andere manier van het organiseren van zorg. Mensen met een hulpvraag worden geacht eerst te kijken naar de eigen mogelijkheden en vervolgens naar hulp in de sociale omgeving. Iedereen zal meer moeten gaan investeren in zorg.

3.1 Wat betekent de Wmo voor burgers?

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) betekent nogal wat voor de Tielse burgers. Een aantal belangrijke gevolgen staat hieronder opgesomd:

- Meer dan voorheen wordt van burgers verwacht dat zij zelfredzaam⁵ zijn. Zij worden geacht hun eigen boontjes te doppen. Dit geldt ook voor kwetsbare burgers, zoals ouderen en mensen met een lichamelijke of psychische beperking.
- Van burgers wordt bovendien verwacht dat zij in de rol van mantelzorger of vrijwilliger ondersteuning bieden aan mensen in hun omgeving, die (tijdelijk) niet in staat zijn voor zichzelf te zorgen. De wet biedt echter geen mogelijkheden om een dergelijke rol af te dwingen. De vanzelfsprekendheid dat de overheid verantwoordelijk is voor alles dat te maken heeft met zorg, is voorbij. Burgers ontvangen dus meer zorg van elkaar dan in de huidige verzorgingsstaat.
- Burgers hebben een nadrukkelijke rol bij de invulling van de Wmo. De gemeentes zijn verplicht burgers te betrekken bij de invulling van haar Wmo-beleid. Burgers kunnen dus direct invloed uitoefenen op lokaal sociaal beleid.
- De gemeente legt geen verantwoording af over het gevoerde Wmo-beleid aan het Rijk. Het College van Burgemeester en Wethouders legt verantwoording af aan de gemeenteraad en aan haar burgers. Dit is de zogenaamde horizontale verantwoording.
- Burgers die voor huishoudelijke verzorging in aanmerking willen komen, moeten zich vanaf 1 januari 2007 wenden tot de gemeente en niet tot het CIZ of een zorgaanbieder. De gemeente is vanaf dat moment verantwoordelijk voor de toegang tot en de verstrekking van huishoudelijke zorg.
- Eén van de prestatievelden van de Wmo betreft een loket wwz dat toegang geeft tot wonen, welzijn en zorg. Het Tielse loket kent een fysieke, telefonische en digitale variant. Vóór 1 januari 2007 is het loket - dat het complexe veld voor burgers meer inzichtelijk moet maken - operationeel geworden.
- Bij individuele verstrekkingen uit de Wmo wordt van burgers een eigen bijdrage gevraagd. Deze eigen bijdrage is inkomensafhankelijk.

⁴ Dit hoofdstuk is gebaseerd op 'Wmo, de uitgangspuntennota', Weert, Augustus 2005

⁵ De staatssecretaris schrijft op 23 mei 2005 – in antwoord op kamervragen – dat zij de term 'zelfredzaamheid' niet in enge zin wil definiëren, maar dat zij juist vindt dat 'termen als zelfredzaamheid en participatie' in de praktijk geoperationaliseerd moeten worden.

3.2 Wat betekent de Wmo voor aanbieders?

Ook voor de aanbieders van zorg heeft de Wmo meer en minder concrete gevolgen. Een aantal gevolgen wordt hieronder genoemd:

- Op het gebied van huishoudelijke verzorging doen zorgaanbieders geen zaken meer met het zorgkantoor, maar met de gemeente.
- De Wmo zorgt voor meer marktwerking en concurrentie. Gemeentes uit de regio Rivierenland hebben de huishoudelijke verzorging gezamenlijk openbaar aanbesteed. De aanbieders die we kenden uit de 'AWBZ-tijd' én nieuwe aanbieders bieden huishoudelijke verzorging aan in onze regio.
- De prijzen voor de drie soorten huishoudelijke verzorging zijn binnen de Wmo lager dan binnen de AWBZ.
- Het samen brengen van wonen, welzijn en zorg onder één wettelijk kader kan betekenen dat de inzet van middelen verschuift van het ene naar het andere prestatieveld. We moeten ervoor waken dat de inzet op het ene prestatieveld ten koste gaat van het andere.

3.3. Wat betekent de Wmo voor de gemeente?

De gemeente is in haar rol als regisseur verantwoordelijk voor het Wmo-beleid. De gevolgen voor de gemeente zijn aanzienlijk:

- De gemeente moet samenhangend lokaal wonen-, welzijn- en zorgbeleid ontwikkelen om het voor haar burgers mogelijk te maken dat zij mee kunnen doen in de samenleving. In dit beleidskader formuleren we de Tielse visie op de Wmo. De gemeente krijgt een cruciale rol in de ontwikkeling van onze maatschappij naar een 'civil society' ofwel een maatschappij waarin mensen naar elkaar omkijken en voor elkaar zorgen.
- De gemeente moet iedere vier jaar een Wmo-plan produceren, waarin zij in ieder geval aangeeft welke inzet zij gaat plegen op de negen prestatievelden en welke doelen ze daarin nastreeft. Bij de ontwikkeling van beleid moeten zowel partijen uit het veld als burgers betrokken worden.
- In het kader van de 'horizontalisering' is het College van Burgemeester en Wethouders verplicht lokaal verantwoording af te leggen aan de gemeenteraad en aan haar burgers. De gemeente hoeft geen (of een beperkte) verantwoording af te leggen richting het Rijk.
- Om samenhangend beleid te ontwikkelen en uit te voeren, neemt de gemeente de rol van regisseur op zich. De uitvoering van wonen, welzijn en zorg laat de gemeente over aan andere partijen in het veld. Ook als de gemeente niet degene is die over het geld beschikt, wil zij een regisserende rol vervullen.
- Volgens de VNG heeft op termijn 40% van de gemeentebegroting betrekking op de Wmo. De Wmo is een beheersingsmaatregel, wat inhoudt dat de gemeente ervoor moet zorgen dat de verwachte kostenstijging – die binnen de AWBZ verwacht wordt - niet plaats vindt. Zowel op de korte als op de lange termijn zal de Wmo grote financiële consequenties voor de gemeente hebben.
- De gemeente krijgt te maken met nieuwe 'werksoorten'. Sinds 1 januari is huishoudelijke verzorging een taak van de gemeente. Op termijn komen daar waarschijnlijk andere taken uit de AWBZ bij, namelijk activerende en ondersteunende begeleiding. De Wmo wordt wel beschreven als de 'landingsplaats' waar taken die te maken hebben met maatschappelijke ondersteuning een plek kunnen krijgen. Het idee achter de decentralisatie is dat gemeentes beter in staat zijn lokaal maatwerk te leveren, omdat zij dicht bij de burger staan.

4. KADERSTELLING

In dit hoofdstuk geven we aan binnen welke kaders de invulling van de Wmo in Tiel plaats moet vinden. We formuleren in dit hoofdstuk onze visie én onze uitgangspunten aangaande de Wmo.

4.1 Onze visie

In een kader voor de Wmo in Tiel mag een brede visie op hoe wij tegen deze wet aankijken, niet ontbreken. Een visie is namelijk de basis voor de manier waarop we in Tiel invulling gaan geven aan de Wmo.

Wij zien de Wmo als een van de belangrijkste instrumenten waarmee we de zelfredzaamheid én de saamhorigheid van de Tielse burgers kunnen vergroten, wat een positieve uitwerking heeft op hun mogelijkheden om volwaardig in onze samenleving te kunnen participeren.

4.2 Onze uitgangspunten

Naast onze visie op de Wmo formuleren we in dit hoofdstuk de – inhoudelijke en instrumentele – uitgangspunten.

4.2.1 Inhoudelijke uitgangspunten

Vertrouwen in zelfredzaamheid

Het gros van de Tielse bevolking bestaat uit zelfstandige en mondige burgers. Het is echter een illusie om te veronderstellen dat alle mensen zelfredzaam zijn. Er is een groep die zich niet redt zonder hulp van buitenaf. We verwachten dat die groep in de regio Rivierenland relatief gezien groter is dan in de rest van het land. De sociaal-economische status⁶ van onze burgers ligt namelijk significant lager. Er is een relatie tussen sociaal-economische status en zelfredzaamheid.

Er is balans nodig tussen eigen verantwoordelijkheid (zelfredzaamheid) en de ondersteuning die de lokale overheid biedt. De gemeente Tiel wil een vangnet zijn en blijven voor die mensen die niet zelf hun ondersteuning kunnen organiseren. De gemeente wil bovendien ‘outreaching’ zijn naar hen, die zorg en ondersteuning nodig hebben, maar die zelf geen hulpvraag (kunnen) formuleren. De gemiddeld genomen sociaal-economische achterstand van onze burgers kan betekenen dat het Tielse vangnet steviger moet zijn dan het vangnet van een vergelijkbare gemeente elders in het land.

Meer dan nu het geval is wordt van mensen echter verwacht dat zij – bij een hulpvraag of behoefte aan ondersteuning - een beroep doen op hun sociale omgeving of hun eigen financiële middelen. Dat betekent dat het aanbod aanvullend moet zijn op hetgeen burgers zelf al ondernemen. Je kijkt eerst naar elkaar en pas dan naar de (lokale) overheid. De gemeente heeft een rol in het prikkelen en uitdagen van mensen om zelf in actie te komen.

Beleid voor iedereen

Onder ‘beleid voor iedereen’ verstaan we beleid waarbij in alle fases van de beleidscyclus rekening wordt gehouden met verschillen tussen mensen en dan met name verschillen tussen mensen met en zonder beperkingen. ‘Beleid voor iedereen’ moet voorkomen dat mensen in een uitzonderingspositie terechtkomen. Gehandicapten moeten net als iedereen mee kunnen doen, liefst zonder dat daar extra voorzieningen voor nodig zijn. De inrichting van de maatschappij bepaalt in hoeverre iemand deel kan nemen aan de samenleving. Een rolstoel is een goed middel om ergens te komen, zolang er geen drempels zijn.

In programma 8 van de Tielse programmabegroting staat dat de gemeente wil dat ouderen, jongeren, gehandicapten en allochtonen gebruik (kunnen) maken van voorzieningen op het terrein van sport, cultuur en recreatie. Bij ‘beleid voor iedereen’ gaat het erom dat in een vroegtijdig stadium rekening wordt gehouden met de toegankelijkheid van voorzieningen voor de verschillende doelgroepen.

⁶ Belangrijke kenmerken die vaak als indicatoren van sociaal-economische status dienen, zijn: opleiding, beroep en inkomen. Een lage sociaal-economische status kan resulteren in sociaal-economische gezondheidsverschillen, die zich vertalen in een gemiddeld genomen kortere (gezonde) levensverwachting.

De burger staat centraal

Belangrijk uitgangspunt voor de gemeente is dat de (vraag van de) burger centraal staat. Dit heeft implicaties voor het voorzieningenaanbod, de organisatie ervan en de toegang tot de voorzieningen. Hoewel veel organisaties dit uitgangspunt delen maakt de versnippering in regelgeving, financiering en aansturing het lastig om er daadwerkelijk invulling aan te geven. Er wordt nog (te) vaak vanuit het huidige aanbodmodel gewerkt. De Wmo biedt hiervoor - door de verschuiving van een aantal schotten - meer mogelijkheden.

De burger centraal betekent:

- Een toegankelijke Wmo; de voorzieningen moeten – in alle betekenissen van het woord - goed bereikbaar zijn.
- Een goede afstemming tussen AWBZ en Wmo-voorzieningen.
- Grote(re) keuzevrijheid en (financiële) zeggenschap over de invulling van de ondersteuning.
- Een Wmo-raad - waarin burgers en cliënten- en patiëntenvertegenwoordigers verenigd zijn - die ons adviseert over de invulling van het Wmo-beleid.

De burger centraal betekent niet dat alles mogelijk is. Immers, de burger is in eerste instantie zelf verantwoordelijk om zijn ondersteuning te organiseren. De gemeente is verantwoordelijk voor een doelmatig en houdbaar stelsel van voorzieningen dat daarbij aansluit.

Keuzevrijheid hoog in het vaandel

De praktijk leert dat grote groepen mensen niet zitten te wachten op 'keuzevrijheid'. Kijk naar de energiemarkt of de keuze voor een ziektekostenverzekering. Een ruime meerderheid maakt de keuze om niet te kiezen. Dit betekent echter niet dat er voor de minderheid geen ruimte moet zijn om te kiezen. Als mensen een eigen verantwoordelijkheid krijgen en nemen, hoort daarbij dat ze ruimte hebben om die eigen verantwoordelijkheid naar eigen inzicht in te vullen; de zogenaamde vraagsturing of 'individueel maatwerk'. Bij vraagsturing is de klant zelf verantwoordelijk voor de inkoop en organisatie van zijn ondersteuning.

Focus op preventie

Het doel van de Wmo is dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen deelnemen aan de samenleving en dat maatschappelijke uitval wordt voorkomen. Onze inzet richt zich op het voorkomen van deze uitval. We zetten in op preventief beleid. Ook onze huidige inzet op de negen prestatievelden wordt gekenmerkt door een preventief karakter (zie bijlage 3).

Zelfstandig deelnemen aan de maatschappij betekent dat we een leefsituatie creëren waarin mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen verblijven in hun eigen woon- en leefomgeving. Zo lang mogelijk zelfstandig wonen, vraagt om een goede afstemming met welzijn en zorg. De Wmo biedt hiertoe kansen.

Preventie vertalen we in: 'Wonen voor welzijn en welzijn voor zorg'. Hiermee bedoelen we dat goede voorzieningen op het gebied van wonen en welzijn de vraag naar zorg uit kunnen stellen. Met preventie bedoelen we ook dat continu gestreefd zal worden naar het vergroten van de mogelijkheden van zelfredzaamheid van Tielse burgers en het voorkomen of uitstellen van zwaardere vormen van ondersteuning en zorg.

Samen doen!

Ons motto laat over dit uitgangspunt weinig twijfel bestaan. Tiel wil de Wmo samen met haar maatschappelijke partners vorm geven en invullen⁷. Samenwerking tussen gemeente en zowel aanbieders als afnemers van wonen, welzijn en zorg is een voorwaarde om onze doelen te behalen. We zullen de handen ineen moeten slaan om te bereiken dat mensen met en zonder een beperking volwaardig kunnen participeren in onze samenleving.

De gemeente Tiel wil een regierol vervullen in de samenwerking binnen dit brede spectrum van wonen, welzijn en zorg. Daarbij ziet de gemeente haar rol bij de voorbereiding op de Wmo als volgt:

- Richting geven: het opstellen van de visie en beleidskaders
- Ruimte bieden: binnen de kaders ruimte geven voor initiatieven van burgers en het veld
- Resultaat vragen: aanbieders verantwoordelijk zijn voor de resultaten van hun inspanningen (kwaliteit en kwantiteit)
- Rekenschap geven: de gemeente verantwoordt zich tegenover haar burgers over beleid en uitvoering
- Regisseren: samenwerking tot stand brengen en/of verbeteren binnen ketens waar ook andere partijen verantwoordelijkheden hebben. Dit vanuit het oogpunt van wederzijdse afhankelijkheid en het realiseren van gezamenlijke doelen.

Waar mogelijk regionaal optrekken

De Wmo is bij uitstek een voorbeeld van decentralisering van taken. De wet geeft gemeentes de mogelijkheid om lokaal maatwerk te bieden. We kunnen ons beleid geheel afstemmen op de Tielse wensen en behoeftes. Het is echter zeer wenselijk om op bepaalde onderdelen de Wmo in Tiel in te vullen in samenwerking met regiogemeentes. We kunnen schaal- en efficiencyvoordelen behalen door gezamenlijk op te trekken. Bovendien werken veel instellingen regionaal. Het is voor hen praktisch als ze met één, in plaats van met tien partijen moeten onderhandelen. Daarnaast kampen we in het Rivierengebied vaak met een vergelijkbare problematiek, zoals de (gemiddeld) slechte gezondheid van onze burgers, die direct gerelateerd is aan hun sociaal-economische achtergrond. Tenslotte is het voor onze burgers wenselijk als beleid wordt afgestemd, zodat regionale verschillen - in bijvoorbeeld verstrekkingen – beperkt blijven.

Zowel ambtelijk als bestuurlijk wordt regionaal opgetrokken. De basis voor de invulling van de Wmo ligt echter op lokaal niveau. Regionaal optrekken ontslaat Tiel niet van het maken van haar eigen keuzes.

⁷ In 2007 richt de gemeente Tiel een Wmo-raad op, waarin burgers en cliënten- en patiënten- (vertegenwoordigers) zitting kunnen nemen. Een Wmo-raad kan de gemeente Tiel gevraagd en ongevraagd adviseren over Wmo-beleid.

4.2.2 Instrumentele uitgangspunten

Naast de hiervoor geformuleerde *inhoudelijke* uitgangspunten, kent de Wmo in Tiel een aantal *instrumentele* (vorm-) uitgangspunten. Daaraan wordt hieronder aandacht besteed:

Integraal

De Wmo is bij uitstek een kans om wonen, welzijn en zorg op elkaar af te stemmen vanuit het perspectief van de burger. Voor een groot deel bestaat de Wmo voor Tiel uit bestaand beleid. De (inhoudelijk) grote winst is te behalen door meer onderlinge samenhang aan te brengen. Dit vinden wij een integrale aanpak. Tiel blijft daarbij wel realistisch: de Wmo is geen wondermiddel tegen alle kwalen en zal niet alle problemen in de gemeente kunnen oplossen.

Onder een integrale aanpak verstaan wij bovendien dat de verschillende disciplines - aanbieders en ontvangers van wonen, welzijn en zorg en de gemeente – gezamenlijk optrekken bij de invulling van de Wmo in Tiel.

Binnen bestaande financiële kaders

Een belangrijk motief voor het Rijk om de Wmo in het leven te roepen is de financiële onbeheersbaarheid van de AWBZ. Het is aan de lokale overheid om de kostenstijging - die binnen de AWBZ voorzien wordt – te beheersen.

Rekening houdend met toekomstige (demografische) ontwikkelingen willen wij een houdbaar (=duurzaam) beleid formuleren, dat past binnen de huidige financiële kaders van de Wmo. De financiële middelen die binnen de Wmo beschikbaar zijn, bestaan voor een groot deel uit geld dat reeds via het gemeentefonds aan Tiel wordt uitgekeerd, bijvoorbeeld in het kader van de Wvg en het welzijnsbeleid. Nieuw geld komt voor nieuwe taken; huishoudelijke verzorging en de subsidies AWBZ.

4.3 En hoe nu verder - ambities

De gemeente Tiel is ambitieus. Politici zien de Wmo voor Tiel als de perfecte aanleiding om onze inzet op het terrein van Wonen, Welzijn en Zorg tegen het licht te houden en waar nodig nieuwe impulsen te geven⁸.

Het aanloopjaar van de Wmo (2006) heeft Tiel benut om zich voor te bereiden op de nieuwe verplichtingen die de wet met zich meebrengt. Onze energie is geïnvesteerd in de invoering van de huishoudelijke verzorging en de inrichting van een fysiek, digitaal en telefonisch loket Wonen Welzijn & Zorg.

Ondanks beperkte financiële mogelijkheden is er vanaf 2007 weer ruimte voor onze ambities. Hieraan gaan we invulling geven via het vierjarig Wmo-plan 2008-2012. Zoals al eerder aangegeven in dit beleidskader gaan we in dat plan formuleren wat Tiel wil bereiken op de verschillende prestatievelden en welke inzet daarop gepleegd zal worden⁹.

Zoals ons motto al verraadt (zorg samen & zorgzamer) gaan we mensen en organisaties die het (be)treft, betrekken bij de invulling van onze toekomstplannen.

⁸ Er zit spanning op de ambities van de raad en het uitgangspunt van pagina 14: 'binnen bestaande financiële kaders'.

⁹ In bijlage 3 van dit beleidskader vindt u de actuele inzet van de gemeente Tiel op de 9 prestatievelden. In de opstap naar een Wmo-beleidskader trokken we uit dit overzicht de volgende conclusie: *'In Tiel gebeurt ontzettend veel dat past bij de uitgangspunten van de Wmo!'*

